

Tom Klensi
s Grantom Blekvudom

ŽIV ILI MRTAV

Preveo Vladan Stojanović

Beograd, 2013.

1

Od lakih pešadijskih trupa – Jedanaest-bravo po MOS-u* Kopnene vojske SAD – očekivalo se da budu veoma lepe na oko, sjajne i uglancane, s besprekornim uniformama i lepo izbrijanim licima. Prvi narednik Sem Driskol već se neko vreme nije obazirao na ta očekivanja. Kamuflaža je sama po sebi uvek zahtevala mnogo više od šarenog BDU-a. Čekaj malo, više se ne zovu tako, zar ne? Sad se zovu ACU***. Drugačija je, a sve je isto, uvek isto.*

Zapatio je bradu dužu od deset centimetara. U njoj je bilo dovoljno sedih da ga vojnici prozovu Božić Bata, a to ume da nervira kad imate svega trideset šest godina. Ipak, s obzirom na to da je većina njegovih saboraca desetak godina mlađa... sve u svemu, i nije tako loše prošao. Šta bi radio da su ga prozvali Čalac, ili Deda?

Još više mu je smetala tamna, neuredna i masna duga kosa. Ni brada nije bila u mnogo boljem stanju. Svašta je trpeo da bi se lakše uklopio u okolinu. Lokalci nikad nisu gubili vreme na brijanje i šišanje. Odevao se po lokalnim običajima, kao i ostatak tima. Bilo ih je petnaestoro. Kapetan, zapovednik odreda, spotakao se i slomio nogu. Na ovom terenu i jedna mala greška dovoljna je da vas obogalji. Sad sedi na vrhu brda i čeka *činuk* za evakuaciju. Društvo mu pravi jedan od dva bolničara.

---

* MOS skr. od engl. *Military Occupational Specialty* – vojna profesionalna specijalnost. Sve trupe Vojske SAD imaju kodnu oznaku koja se sastoji od cifara i brojeva, poput 11B (Jedanaest-bravo), koja označava pešadiju. (Prim. lekt.)

** BDU skr. od engl. *Battle Dress Uniform* – stara univerzalna uniforma za borbeno dejstva u Vojsci SAD. ACU skr. od engl. *Army Combat Uniform* – nova borbeno uniforma specijalizovana za Kopnenu vojsku. (Prim. lekt.)

Ostao je s njim kako bi pazio da komandir ne padne u stanje šoka. Driskol je zbog te neočekivane nesreće iznenada unapređen u vođu misije. To nije bio nikakav problem, ionako je imao duže borbeno iskustvo od kapetana Vilsona. Oficir je, doduše, imao diplomu koledža, čime Driskol nije mogao da se pohvali, ali polako, dobiće i nju, samo ako bude išao korak po korak. Najpre mora da preživi zadatak da bi se vratio na predavanja na Univerzitetu u Džordžiji. Trebalo mu je trideset godina života da počne da ceni obrazovanje, ali bolje ikad neko nikad.

Bio je umoran. Iscrpljenost mu je otupljivala um i prodirala u kosti. Svi rendžeri su dobro poznavali taj osećaj. Naučio je da spava kao ker na granitnoj steni, s kundakom pod glavom umesto jastuka. Ostajao je budan i dok su mu mozak i telo vrištali da legne i odspava. Ali godine su činile svoje. Bio je bliži četrdesetoj nego tridesetoj. Bolovi i tegobe opterećivali su ga mnogo više nego u dvadesetim. Trebalo mu je dvostruko više vremena da se ujutru oslobodi ukočenosti mišića. Ipak, nataložena mudrost i iskustvo zasenjivali su telesne muke. S godinama se uverio u tačnost tvrdnje da je um jači od materije. Naučio je da potiskuje bol, što je bila korisna veština za predvodnika mladića koji mnogo lakše od njega nose punu borbenu opremu. Život je uzimao, ali i davao.

Dva dana proveli su u brdima. Neprestano su se kretali, uz dva-tri sata noćnog odmora. Bio je deo tima za specijalne operacije 75. rendžerskog puka, s bazom u Fort Beningu u Džordžiji. U bazi je postojala dobra kantina za vojnike i podoficire, s kvalitetnim točenim pivom. Činilo mu se da oseća ukus tog hladnog piva kad god bi zatvorio oči i zamislio kantinu. Ali iluzija nikad nije dugo trajala. Morao je da se usredsredi na ovde i sada. Ni za sekundu nije smeo da zanemari okolinu. Bili su na pet hiljada metara nadmorske visine, na Hindukušu, u svojoj zoni između Avganistana i Pakistana, koja i pripada i ne pripada navedenim zemljama. Najtačnije bi bilo reći da pripada urođenicima. Driskol je znao da linije na mapi ne čine granice, pogotovo ne u ovoj indijskoj zemlji. Proverio je podatke na GPS uređaju kako bi video gde je. Geografska širina i dužina nisu imale neku važnost za njegovu misiju, ali voleo je da zna kuda idu.

Urođenci nisu znali mnogo o granicama, niti su ih poštovali. Njima je bilo najvažnije u kom su plemenu, porodici i kom ogranku muslimanske vere pripadaju. U planinskom bespuću uspomene traju

vekovima, pripovesti mnogo duže, a zavade do kraja sveta. Starosedeci su se još hvalili precima koji su zaustavili Aleksandra Makedonskog. Neki su još pamtili imena ratnika koji su nadmašili čuvene makedonske kopljanike, koji su zaustavili nezaustavljive osvajače. A najviše su pričali o Rusima. Sa osmehom su pripovedali koliko su ih ubili, većinom iz zasede, a neke i noževima, u borbi prsa u prsa. Priče i legende prenosile su se s kolena na koleno. Driskol nije verovao da su se ruski vojnici, koji su bili u Avganistanu i izvukli živu glavu, ikada nasmejali pri sećanju na to. Ne, gospodine, ti Avganistanci uopšte nisu fini ljudi – tvrdi su kao đon, očvrslili od teških vremenskih prilika, neprestanih ratova, gladi i borbe za opstanak u zemlji koja se od jutra do mraka svojski trudila da ih ubije. Nije mogao da ne oseti izvesnu naklonost prema njima jer Bog im je podelio zaista loše karte. Možda oni nisu krivi, ali nije ni Driskol. Avganistan trenutno nije bio njegova briga. Stanovnici Hindukuša bili su najaktuelniji neprijatelji njegove otadžbine. A zašto, Driskol nije znao. Moćnici su pokazali štapom na njih i zapovedili: „Drž’!“ Zato su ovde, zato se lomataju po planinčugama prokletim od boga.

Uvek je postojao još jedan malo viši greben. To je bila nemilosrdna stvarnost. Otkad su iskočili iz helikoptera CH-47D, delta varijante činuka koji je jedini sposoban za let na ovim nadmorskim visinama, prešli su dvadeset pet kilometara isključivo uzbrdo, i uvek po sitnom kamenju i oštrom stenju.

Eno... vrha grebena. Još pedeset metara.

Usporio je. Bio je na čelu kolone i predvodio odred kao podoficir najviši po činu. Vojnici su ga pratili u koloni dugoj stotinu metara. Otvorili su četvore oči. Neprestano su pretraživali teren levo i desno, gledali pred noge i iznad glava. M4 karabine držali su oborene ka zemlji i vodili računa o svojim sektorima. Domoroci su možda neobrazovani, u tradicionalnom smislu te reči, ali nisu glupi. Zbog toga su rendžeri izvodili operaciju noću. Digitalni časovnik pokazivao je 01.44, odnosno petnaest do dva po ponoći. Neće biti mesečine, a debeli oblaci zaustavljali su i oskudnu svetlost zvezda. Sjajno vreme za lov.

Driskol je sve češće gledao ispred, a sve manje iznad sebe. Nije hteo da pravi buku, a čizme ga lako mogu izdati. Dovoljno je da se jedan prokleti kamen razlabavi i zakotrlja niz padinu pa da budu otkriveni. To se

ne sme dogoditi. Ne sme straćiti tri dana i dvadeset pet kilometara forširanog tihog marša po jednom od najnepristupaćnijih terena na kugli zemaljskoj.

Još dvadeset metara do vrha grebena. Šezdeset stopa.

Pretraživao je liniju uzvišenja. Tragao je za pokretima. Ništa se nije ćulo. Naćinio je još nekoliko koraka, osmatrajući levo i desno. Stiskao je na grudima karabin s prigušivaćem. Prst mu je labavo poćivao na obaraću.

Nikakvim rećima ne bi mogao da opiše mućnost ovog iscrpljujućeg i onesposobljavajućeg marša. Bio je neuporedivo naporniji od dvadeset pet kilometra probijanja kroz neku šumu, zato što je znao da negde tamo možda vreba neko s kalašnjikovim u rukama i prstom na obaraću, spreman da ga pokosi rafalom. Neko od njegovih ljudi verovatno bi se odmah pobrinuo za napadaća, ali njemu od toga ne bilo ništa bolje. Tešila ga je misao da ne bi ni znao šta se desilo kad bi do toga došlo. Znao je kako to izgleda pošto je na isti naćin pobio mnogo neprijatelja. U jednom trenutku koraćate i pretraćujete teren, naćuljenih ušiju... u sledećem ste već pali u ništavilo, u smrt.

Znao je glavno pravilo za opstanak na ovim krševima u gluvo doba noći: sporo je najbrže. Kretao se sporo, hodao je sporo, oprezno je stupao napred. Samo zbog toga je još nosio glavu na ramenima.

Pre nepunih šest meseci bio je treći na takmićenju rendžera, nezvanićnom svetskom prvenstvu za pripadnike specijalnih jedinica. Driskol i kapetan Vilson ušli su meću najbolje, u Tim 21. Kapetan sad sigurno kipi od besa zbog slomljene noge. Bio je prilićno dobar rendžer, ali slomljena noga je slomljena noga. Kad se nešto tako desi, ništa se ne može ućiniti na licu mesta. Poćepani mišić đavolski boli, ali brzo zaceli. S druge strane, slomljena kost iziskuje brigu i mnogo vremena da bi ozdravila. Povrećeni mora da leži nekoliko nedelja u bolnici pre nego što mu doktor dozvoli da optereti nogu i da iznova ući kako da hoda i trći. Kakvo ga samo maltretiranje ćeka... Driskol je imao sreće u karijeri. Nije ga snašlo ništa gore od išćašenog zgloba, slomljenog malog prsta i nagnjećenog kuka. Nikada nije odsustvovao duže od nedelju dana s posla. Mimišle su ga i prostrelne rane i ogrebotine od šrapnela. Bogovi rendžera bili su mu naklonjeni.

Još pet koraka...

Dobro je, tu si... Tako je. Stražar je bio tamo gde ga je i očekivao, dvadeset pet metara levo. Stražarsko mesto izabrao je znalčki, ali se nije nimalo trudio – sedeo je i gledao negde pozadi. Verovatno se dosađivao, ili dremao, brojeći minute do smene straže. Pa, ako niste znali, dosada zaista ubija. Stražar će za desetak minuta stradati upravo zbog nje. Neće ni znati šta ga je snašlo. *Ako ne promašim*, pomislio je Driskol, mada je znao da neće.

Okrenuo se još jednom i proverio okolinu sa PVS-17, uređajem za noćno osmatranje. *Nikog nema u blizini. Dobro je.* Čučnuo je, naslonio karabin na desno rame i nanišanio stražarevo levo uvo. Uspostavio je kontrolu nad disanjem...

Sa uske staze desno od njega doprlo je grebanje kože o stenu.

Ukočio se.

Prelistao je u glavi položaj svojih ljudi. Zamislio je raspored saboraca. Ima li nekog na toj strani? Nema. Većina tima raštrkana je iza njega, uglavnom desno. Veoma sporo i oprezno, okrenuo je glavu ka zvuku. Ništa nije video na uređaju za noćno osmatranje. Spustio je karabin, položivši ga dijagonalno na grudi. Pogledao je levo. Tri metra dalje, Kolins je čučao iza pozamašne stene. Pokazao mu je: *zvuk sleva; povedi dvojicu.* Kolins je klimnuo i krenuo unatraske, kao rak. Driskol se poveo za njegovim primerom, zalegavši na stomak između dva krčljava žbuna.

Sa staze je opet dopro zvuk: curenje tečnosti po kamenu. To je izmamilo osmeh na rendžerovom licu. *Zov prirode.* Uriniranje je utihnulo i prestalo. Neko je krenuo stazom. Procenio je da je meta na oko sedam metara iza krivine.

Tamna prilika se, nedugo potom, pojavila na stazi. Hodala je polako, gotovo lenjo. Zahvaljujući uređaju za noćno osmatranje, video je da mu na grudima visi kalašnjikov cevi oborene ka tlu. Posmatrao je metu. Pet metara... tri metra.

Sen se podigla iz tame pored staze i kliznula iza stražara. Sečivo je sevnulo u ruci iznad stražarevog ramena. Kolins je okrenuo čoveka na desno i bacio ga na tle. Senke su im se stopile. Prošlo je deset sekundi. Rendžer je ustao i odvuкао stražara sa staze.

Neutralisanje stražara kao iz udžbenika, pomislio je Driskol. Hladno oružje je, uprkos zavidnoj zastupljenosti u filmovima, postalo vrlo retko

upotrebljavan alat u njihovoj struci, ali Kolins očigledno nije zaboravio kako se koristi.

Ubrzo potom, Kolins je zauzeo svoj stari položaj s Driskolove desne strane.

Zapovednik tima opet se posvetio stražaru na grebenu, koji nije ni mrdnuo. Podigao je M4, nanišanio tačku na vratu i polako stavio prst na obarač.

Polako, polako... stisni...

Plop. Jedva čujni zvuk. Mogao je da se kladi da stražar ništa nije čuo iako ih je delilo samo dvadesetak metara. Zrno je proletelo kroz glavu mete i ostavilo za sobom oblak zelene pare. Momak od dvadesetak godina otišao je na sastanak s Alahom, ili ko zna kojim bogom. Rastao je, jeo, učio i, verovatno, ratovao. Svemu tome je naglo došao kraj na hladnom planinskom grebenu.

Meta se zgrčila, pala postrance i nestala s vidika.

Nisi imao sreće, turbanoglati, pomisli Driskol. *Večeras smo u lovu na krupniju divljač.*

„Stražar neutralisan“, prošaptao je Driskol preko radio-veze. „Vrh grebena čist. Krenite. Brzo. Samo oprezno.“ Poslednji deo poruke nije bio neophodan, ne ovim momcima.

Osvrnuo se i osmotrio svoje ljude. Kretali su se malo brže. Bili su uzbuđeni, ali potpuno pribrani i spremni da se bace na posao. Video je to u njihovom držanju i ekonomičnim pokretima, koji razlikuju profesionalce od vikend-ratnika željnih slave po povratku u civilstvo.

Njihova meta bila je na manje od sto metara. Krvavo su radili tri meseca da bi uhvatili kopilana. Niko ne uživa u pentranju po vrletima, izuzev ludaka napaljenih na Everest i K2. Šta je tu je. I to je bio sastavni deo posla, pa i ove misije. Svi su se penjali u tišini.

Podelili su se u tri tima od po pet renžera. Jedan tim ostaće ovde s teškim naoružanjem. Poneli su dva laka M249 mitraljeza za vatrenu podršku, za slučaj da iskrnsu neke nevolje. Nisu mogli znati koliko loših momaka skakuće po ovim vrletima, a mitraljezi delotvorno izjednačuju snage. Sateliti su ipak ograničeni izvor podataka, s nekim problemima moraju se pozabaviti na licu mesta. Zbog toga je sad proučavao stenje, tragajući za pokretima, bilo kakvim pokretima. Možda je neko od stražara baš sad otišao da se iskenja. Ipak, ako u ovoj vukojobini naiđu na

Živ ili mrtav

nekog, gotovo je sigurno da će to biti neprijatelj. Ta činjenica im je, po Driskolovom mišljenju, umnogome olakšavala posao.

Kretao se još sporije i osmatrao prostor ispred sebe. Najčešće je gledao u tlo, pazeći na razlabavljeno kamenje i grančice. Ponekad bi podigao glavu i osmatrao, osmatrao... Eto još jedne prednosti mudrosti i iskustva. Naučio je da suzbije uzbuđenje ispred cilja. U tom trenutku žutokljunci često pogreše, a onda postanu mrtvaci. Pomisle da je nagore prošlo i da im je meta nadohvat ruke. Znao je da se baš tad stari dobri Marfijevi zakoni prikradu iza leđa, potapšu čoveka po ramenu i počaste neugodnim iznenađenjem. Anticipacija i očekivanje predstavljaju smrtonosne strane istog novčića. Svaka od njih, u pravoj meri i u pogrešnom trenutku, može da košta života.

Ne i ovaj put. Ne dok sam ja odgovoran. I ne s ovakvim timom.

Video je vrh grebena na nekih tri metra razdaljine. Sagnuo se, pazeći da mu glava ostane ispod linije, kako njegova silueta naspram neba ne bi postala privlačni cilj za budnog turbanoglavca. Pomerio se još nekoliko koraka, nagnuo napred, oslonio levu ruku na stenu i oprezno provirio.

I bila je tamo... Pećina.

„Nestaje goriva, nestaje goriva“, javljao je kompjuterski generisani glas. „Znam, znam“, gundao je pilot.

Svi bitni podaci bili su na instrument-tabli. Svetlo na kompjuteru već je petnaest minuta upozoravajuće treperilo. Pre deset minuta preleteli su kanadsku obalu i ispod sebe videli samo zeleno prostranstvo krošanja. Uskoro će se pojaviti i svetla, osim ako nije napravio veliku grešku u navigaciji. Bilo kako bilo, leteli su iznad čvrstog tla, što je donekle donosilo olakšanje.

Nisu očekivali tako oštre vetrove iznad severnog Atlantika. Većina letelica je u ovo doba noći letela na istok, ali su zato nosile mnogo više goriva od Dasoovog *falkona 9000*. Ostalo im je goriva za dvadeset minuta leta, deset minuta više nego što im je neophodno. Brzinomer je pokazivao nešto više od 925 km/h, a visinomer 9.000 metara. Visina se smanjivala.

„Zovem Gander“, rekao je u mikrofona, „ovde hotel-nula-devet-se-dam- majk-fokstrot*“, slećemo po gorivo, gotovo.“

„Majk-fokstrote“, stigao je odgovor, „Ovde Gander. Vetar je slab. Preporučujemo pistu dva-devet za normalni prilaz.“

„Slab vetar?“, rekao je kopilot. „Eh da je tako bilo i iznad okeana.“ Upravo su tri sata leteli protiv jakog vetra, ali nisu imali većih problema na 12.500 metara. „Nije mi prijao skok iznad vode.“

---

* Utvrđeni sistem čitanja abecede u avijaciji i vojsci, kako ne bi došlo do zabune (Hotel = H, Majk = M, Fokstrot = F; dakle H-097-MF). (Prim. lekt.)

„Pogotovo po ovakvom vetru“, odvratio je pilot. „Nadam se da imamo dovoljno goriva.“

„Da li smo sredili stvari s carinom?“

„Pobrinuo sam se za to. Prijavili smo se za CANPASS*. Dopušteno nam je da sletimo u Losovu Njušku. Da li ćemo tamo proći i kroz imigraciono?“

„Da, naravno“, rekao je kopilot, iako su obojica znala šta će se dogoditi. Od Losove Njuške naglo će skrenuti ka krajnjem odredištu. Bili su plaćeni za to. Odnos evra prema dolaru bio je veoma povoljan, a između evra i kanadskog dolara još bolji.

„Eno svetla. Stižemo za pet minuta“, rekao je kopilot.

„Primljeno, pista je na vidiku“, reče pilot. „Zakrilca.“

„Zakrilca se spuštaju na deset.“ Kopilot je radio na kontrolama. Čuli su zujanje električnih motora koji su menjali položaj zakrilaca. „Da li da probudimo putnike?“

„Nemoj. Zašto da ih uznemiravamo?“, odlučio je pilot. Ako sve izvede kako treba, neće osetiti ništa do poletanja. Penzionisao se posle dvadeset hiljada sati leta u avio-kompaniji Sviser, kupio polovni *falkon* i počeo da pruža prevozničke usluge milijarderima u Evropi i širom sveta. Polovina ljudi sposobnih da plate njegove usluge obično su išli na lepa mesta – u Monako, Harbor Ajland na Bahamima, Sen Trope, Aspen. Trenutni putnici nisu preferirali elitna odredišta, ali nije razmišljao o tome jer su mu pošteno platili.

Spustili su se ispod tri hiljade metara. S te visine lepo je video svetlost na pisti, kao pravu liniju u tami. Nekada su tu sletali lovci presretači F-84 Ratnog vazduhoplovstva SAD.

Hiljadu i po metara. Spuštali su se sve niže. „Zakrilca na dvadeset.“

„Primljeno, zakrilca na dvadeset“, potvrdio je pilot.

„Točkovi“, naredio je. Kopilot je dohvatio poluge. Urlikanje vazduha ispunilo je kabinu kad su se vrata za točkove otvorila i nosači spustili. Još sto metara.

„Spušteni i zabravljeni“, rekao je kopilot.

„Trideset metara“, oglasio se kompjuter.

---

* CANPASS (*Canadian Passenger Accelerated Service System*) – Sistem ubrzane carinske kontrole putnika koji ulaze u Kanadu predstavlja uslugu koju mogu da koriste česti posetioci, s niskim faktorom rizika, ako unapred najave posetu, kako bi brže obavili carinske formalnosti. (Prim. prev.)

Pilot je stisnuo i opustio ruke. Nežno i neosetno prizemljio je letelicu. Izabrao je najbolji trenutak i pravo mesto za sletanje. Samo su njegova izvežbana čula mogla da kažu kad je *falkon* dodirnuo velike betonske kvadrate deset sa deset metara. Kočio je motorima i *falkon* je neosetno usporavao. Kamion s trepćućim svetlima vodio ih je do cisterne s gorivom.

Na zemlji su proveli dvadeset minuta. Službenik imigracionog ispitao ih je preko radija i zaključio da nema odstupanja od CANPASS podataka. Vozač cisterne odvojio je crevo i zatvorio ventil za gorivo.

U redu je. Jedan deo posla je završen, pomislio je pilot.

Falkon se zarulao ka severnom delu piste. Zaustavili su se na kraju piste i obavili sve protokolom predviđene provere pre uzletanja. Glatko je ubrzao, podigao točkove, a zatim i zakrilca, pa se oštro vinuo u nebo. Posle deset minuta popeli su se na letnu visinu od 11.300 metara, koju im je dodelila kontrola leta u Torontu.

Leteli su ka zapadu brzinom 0,81 mah – oko 520 čvorova, odnosno oko 1.000 km/h. Putnici su spavali dok su motori po ustaljenom ritmu proždimali oko 1.500 kilograma goriva na sat. Automatski uređaj neprestano je slao podatke o njihovoj brzini i nadmorskoj visini radarima kontrole leta. Nije bilo potrebe za radio-saobraćajem. Tražili bi drugačiju, verovatno veću nadmorsku visinu, da je vreme bilo loše, ali kontrola leta u Ganderu dala im je odlična uputstva. Nakon prolaska kroz hladni front kod Njufaundlenda, mlazni motori na repu su mirno preli. Leteli su glatko, bez podrhtavanja. Pilot i kopilot nisu mnogo razgovarali. Toliko dugo su leteli zajedno da su odavno ispričali sve viceve, a pošto u letu nema nikakvih problema, nije bilo potrebe ni za razmenom informacija. Čitav poduhvat bio je do detalja isplaniran. Razmišljali su o Havajima. Očekivali su ih apartmani u Rojal Havajijanu i dugo spavanje, neophodno da bi se oporavili od neizbežnog i neugodnog uticaja vremenskih razlika, pošto im je dan postao deset sati duži. Obojica su volela da dremaju na sunčanim plažama. Vremenska prognoza najavljivala je savršeno vreme na rajskim Havajima. Izležavaće se dva dana pre no što

nastave na istok, ka svom matičnom aerodromu pored Ženeve. Vratit će se bez putnika.

„Za četrdeset minuta stižemo u Losovu Njušku“, napomenuo je kopilot.

„Vreme je da se prihvatimo posla.“

Pristupili su izvodenju jednostavnog plana. Pilot se poslužio radiom visoke frekvencije, zaostalim iz Drugog svetskog rata, i pozvao Losovu Njušku. Najavio je prilazak, rano poniranje i predviđeno vreme dolaska. Kontrola u Losovoj Njušci preuzela je informaciju od sistema kontrole letenja i presrela signale njihovog automatskog uređaja.

Falkon je gubio visinu u savršenoj putanji prilaza za sletanje, koje je prijavljeno kontroli leta u Torontu. Lokalno vreme bilo je 0304, ili zulu -4.00, što je, u odnosu na Grinič, četiri sata istočno.

„Eno ga“, rekao je kopilot. Signalna svetla aerodroma bleštala su spram mračnog krajolika. „Visina četiri hiljade, spuštamo se trista metara po minutu.“

„Pazi na transponder“, naredio je pilot.

„Primljeno“, odgovorio je kopilot. Pomenuti transponder bio je ne-standardna oprema, koju je posada dodala samoinicijativno.

„Dve hiljade metara. Zakrilca?“

„Ostavi ih“, naredio je pilot.

„Primljeno. Pista je na vidiku.“ Nebo je bilo čisto. Svetla aerodroma treptala su u noći bez oblačka.

„Losova Njuško, ovo je majk-fokstrot, gotovo.“

„Majk-fokstrote, Losova Njuška, gotovo.“

„Losova Njuško, točkovi neće da se spuste. Budite u pripravnosti. Gotovo.“ Ovakva vest ume da digne iz mrtvih svaku kontrolu leta.

„Primljeno. Da li ste u krizi, gotovo?“, smesta se javio kontrolor preko radija.

„Negativno, Losova Njuško. Proveravamo električne instalacije. Budite u pripravnosti.“

„Primljeno, u pripravnosti smo.“ Kontrolor je zvučao blago zabrinuto.

„U redu je“, rekao je pilot kopilotu, „izgubićemo im se iz vida na tri stotine metara.“ Sve je bilo unapred isplanirano. „Hiljadu metara i silazimo.“

Pilot je skrenuo udesno. Učinio je to čisto da bi radar u Losovoj Njušci zabeležio promenu kursa. Manevar nije bio zahtevan, ali je imao svoju svrhu. Zajedno sa zaglavljenim točkovima i gubitkom brzine, izgledaće zanimljivo na radarskim zapisima kad ih posle budu pregledali. Biće to samo još jedan treptaj informacije u vazдушnom prostoru.

„Sedamsto metara“, rekao je kopilot. Vetar je bio jači na nižim visinama, a postaće još snažniji. „Petsto metara. Hoćeš li da prilagodiš brzinu spuštanja?“

„Dobra ideja.“ Pilot je malo povukao upravljač da bi promenio ugao spuštanja na tri stotine metara iznad nivoa tla. To je bilo dovoljno nisko da se izbegne aerodromski radar. Iako *falkon* nije bio nevidljivi avion, većina civilnih kontrola leta radarom je pratila signale avionskih uređaja, a ne odraz same letelice kao objekta. Avion je na radaru u komercijalnoj avijaciji samo samotni elektronski signal na nebu.

„Majk-fokstrote, recite nam nadmorsku visinu. Losova Njuška, gotovo.“

Posada lokalnog tornja bila je neobično budna. Možda su pomislili da je ovo nenajavljena pokazna vežba, pomislio je pilot. To bi mogao biti problem, ali ne veliki.

„Autopilot isključen. Prelazim na ručne komande.“

„Pilot preuzima avion“, ponosio je kopilot.

„U redu, luping udesno. Isključi transponder“, rekao je pilot.

Kopilot je isključio prvi signalni uređaj. „Isključen je. Nevidljivi smo.“ Ovaj postupak je i te kako privukao pažnju tornja.

„Majk-fokstrote, na kojoj ste visini, Losova Njuška, gotovo“, glas je bio odlučniji. Usledio je i drugi poziv.

Falkon je završio severni luping i ustalio se na kursu dva-dva-pet. Leteli su iznad ravnice. Pilot je bio u iskušenju da se spusti na sto pedeset metara, ali nije bilo potrebe za tim. Avion je, kako je i planirano, nestao s radara Losove Njuške.

„Majk-fokstrote, na kojoj ste visini! Losova Njuška, gotovo!“

„Zvuči uzbuđeno“, primetio je kopilot.

„Ne krivim ga.“

Signalni uređaj koji su ugasili nije pripadao njihovom avionu, već letelici parkiranoj u hangaru pored Sederhamna u Švedskoj. Ovaj let je

Živ ili mrtav

putnike zbog toga koštao sedamdeset hiljada evra više od uobičajene tarife. Švajcarska letačka posada umela je da ceni novac, ali nikad nisu prevozili drogu ili nešto slično. Takvu vrstu tereta ne bi prevozili ni za kakve pare.

Losova Njuška bila je šezdeset pet kilometara iza njih. Na osnovu podataka avionskog radara, udaljavali su se brzinom 10 km/min. Pilot je podesio upravljač da bi se prilagodio vetru. Iako bez veze s kontrolom leta, kompjuter pored desnog pilotovog kolena preračunavao je parametre leta do odredišta.

Bar otprilike.

Izgledala je drugačije nego na satelitskim snimcima. Uvek je tako, ali znao je da su na pravom mestu. Umor je nestao i ustupio mesto usredsređenosti i nestrpljenju.

Špijunski satelit je pre nedelju dana presreo radio-poruku poslatu odavde. Drugi je snimio fotografiju koja se nalazila u Driskolovom džepu. Nesumnjivo su na cilju, prepoznao ga je po trouglastim stenama iznad ulaza. To nije bio ukras, iako se činilo da je načinjen ljudskom rukom. Stene neobičnog oblika zaostala je za poslednjim glečerima koji su otklizali dolinom pre bog zna koliko godina. Ista voda koja je uobličila trouglove najverovatnije je zaslužna i za nastanak pećine. Vođa rendžera nije znao kako su ovdašnje pećine nastale, niti se zanimao za to. Neke su bile prilično duboke. Ove planine bile su prepune savršenih prirodnih skloništa dugačkih i po nekoliko stotina metara, ali iz ove je potekao radio-signal, što ju je izdvojilo od ostalih. Đavolski ju je izdvojilo. Vašington i Lengli utrošili su više od nedelju dana da je pronađu, a onda su je pažljivo posmatrali. Gotovo niko nije znao za ovu misiju, najviše tridesetak ljudi, od kojih je većina iz Fort Beninga. U toj bazi je i klub za vojnike i podoficire, u koji će se on i njegov tim vratiti za manje od četrdeset osam sati. Vratit će se, daće bog – inšalah, kako kažu domoroci. Njihova religija za njega nije imala smisla, ali taj izraz jeste. Driskol je bio metodista, što ga nije sprečavalo da trgne pokoje pivo. Bio je još mnogo štošta, ali pre svega vojnik.

Dobro, kako ovo da izvedemo? – pitao se. Odlučno i brzo, to se podrazumeva, ali kako? Nosio je pola tuceta granata. Tri eksplozivne i tri M84

šok-bombe. Ove poslednje imale su plastični umesto čeličnog omotača, sa eksplozivom od mešavine magnezijuma i amonijaka. Ta eksplozivna smeša izaziva bučni i zaslepljujući efekat, kao da sunce padne na zemlju. Zaspela bi i dezorijentisala sve unaokolo. Driskol se nije mnogo zanimao za njihov hemijski sastav i kako rade, ali se oduševljavao njihovom đavolskom delotvornošću na živu silu.

Rendžeri nisu nameravali da vode pošteni borbu. Bila je to ratna operacija, a ne nadmetanje na olimpijskim igrama. Možda će ukazati prvu pomoć preživelim negativcima, ali tek po okončanju bitke. To će biti sve, a i to samo zato što su živi govorniji od mrtvih. Osmatrao je ulaz u pećinu. Neko je s tog mesta obavio satelitski telefonski poziv koji je presreo i zabeležio špijunski satelit. Drugi špijunski satelit odredio je mesto poziva i Sokom* je odmah odobrio njihovu misiju. Driskol je stajao pored velike stene, priljubivši se uz nju da bi se stopio s kamenom. Nije video nikakvo kretanje u pećini. Nije se iznenadio. I teroristi moraju da spavaju. To mu je odgovaralo. Još deset metara. Napredovao je pokretima koji bi izgledali smešno, ali su bili vrlo pažljivo učeni i uvežbavani. Naglo je dizao i spuštao stopala da bi izbegao labavo kamenje. Stigao je do ulaza, spustio se na koleno i gvirnuo unutra. Pogledao je preko ramena da se uveri da se ostatak tima ne skuplja u grozdove. Zalud se brinuo. Nije mogao a da ne oseti nemir u stomaku. Ili je to bio strah? Strahovao je od brljotina, ponavljanja istorije, mrtvih saboraca.

Pre godinu dana, neiskusni poručnik, prethodnik kapetana Vilsona, planirao je misiju – lov na pobunjenike u Iraku, duž južnih obala jezera Sadam, severno od Mosula. Driskol se složio s njegovim planom. Problem je bio što se mladi poručnik više zanimao za sastavljanje što blistavijeg izveštaja nego za bezbednost rendžera. Ne uvažavajući Driskolov savet, tokom noći je odlučio da promeni plan i razdvoji tim kako bi opkolio kompleks bunkera. Svi nevešto osmišljeni planovi gotovo uvek se raspadnu pri prvom kontaktu s neprijateljem. U ovom slučaju radilo se o četi bivših Sadamovih vojnika. Opkolili su i izmasakrirali poručnikov odred, a onda su usmerili pažnju na Driskola i njegove ljude. Najveći deo noći proveli su povlačeći se pod neprekidnom vatrom. Na kraju su samo on i još trojica uspeli da pređu Tigar i vrata se u bazu.

---

* Orig. *SOCOM* skr. od *Special Operations Command* – Komanda specijalnih operacija. (Prim. prev.)

Driskol je znao da poručnikova iznenadna promena plana vodi u propast, ali i dan-danas ga je mučilo pitanje: Da li mu se dovoljno snažno suprotstavio? Da li je upro svom snagom... To ga je proganjalo poslednjih godinu dana. Ponovo se susreo s njim u ovoj indijskoj zemlji, samo što će ovog puta sve odluke – i dobre, i loše, i katastrofalne – biti samo njegove.

Ne ispuštaj loptu iz vida, bodrio se. Budi svim srcem u igru.

Načinio je još jedan korak. Još ništa nije opazio. Paštuni su tvrdokorni ljudi, pravi ratnici, ali nisu obučeni vojnici. Znali su da upere pušku i povuku obarač, međutim, da su imali pravu obuku, neko bi stražario i na ulazu u pećinu. Spazio je nekoliko opušaka. Možda je stražar ostao bez cigareta. *Pušenje ubija, turbanoglavi*, pomislio je. Terorista očigledno nije prošao terensku obuku. Polako i oprezno, ušao je u pećinu. Uređaj za noćno osmatranje bio je pravi božji dar. Hodnik pećina bio je dug petnaest metara, neravnih zidova i ovalan u poprečnom preseku. Nije bilo svetla. Nijedna sveća nije gorela. Išao je ka oštrom skretanju i pokušavao da što bolje prouči hodnik u mraku. Na podu pećine nije bilo krša. Na osnovu toga zaključio je da je nastanjena i da je redovno čiste. Obaveštajni podaci pokazali su se pouzdanim. *Ima li danas kraja čudima?* – pomislio je. Ovakvi poduhvati najčešće su se završavali bez rezultata, s gomilom iscrpljenih, promrzlih i bezvoljnih rendžera okupljenih ispred prazne pećine.

Možda smo konačno u pravoj pećini? Retko je sebi dozvoljavao takvu misao. *Zar to ne bi bilo sjajno?* – pomislio je na trenutak. *Ovo bi mogao biti glavni zgoditak.* Potisnuo je potencijalno štetnu misao. Značaj zadatka ne sme uticati na kvalitet obavljenog posla.

Imao je meke đonove. Na njima je hodao lako i, što je mnogo važnije, tiho. Privio je M4 karabin uz rame. Ostavio je ranac ispred pećine jer bi bio nepotreban teret u završnoj fazi operacije. Sa oko 180 centimetara i 80 kilograma, nije bio čovek impozantne građe, pre će biti vitak i žilav. Plavim očima premeravao je okolinu. Dva vojnika išla su nekoliko metara iza njega. Čutao je. U uređajima za komunikaciju čuli su samo njegov dah. Sporazumevali su se delotvornim i preciznim ručnim signalima.

Pokret. Neko im se približavao.

Spustio se na koleno.